

wensten, in strijd was met het Landoorlogreglement en betoogde dat er grote onrust zou ontstaan. Dorgelo (Delft) zei dat hij geen enkele toezegging kon doen. Deelman (Amsterdam) sprak de hoop uit dat van Dam er in zou slagen, de maatregel opgeheven te krijgen. Van der Woude (Leiden) uitte een krachtig woord van protest en zei dat hij, ook al kon Leiden geen studenten leveren, zijn functie demonstratief zou neerleggen als de maatregel gehandhaafd werd. Alleen de Burlet (Groningen) stelde zich geheel achter de Duitse eis: de houding van de studenten was, zei hij, allerellendigst, zij zouden in Duitsland veel kunnen leren.

Mees (Wageningen) verscheen plus de tweede groep rectores magnifici: prof. mr. A. L. de Block (Tilburg), prof. mr. P. W. Kamphuisen (waarnemend rector van Nijmegen), prof. dr. D. Nauta (Vrije Universiteit¹) en prof. dr. G. Gonggrijp (Rotterdam).

Van Dam herhaalde de mededelingen die hij jegens de eerste groep gedaan had.

Op ten Noort viel zijn chef in de rug aan door te betogen dat wat de Duitsers wensten, het einde van het hoger onderwijs betekende. Van Dam repliceerde: dat willen de Duitsers juist, daarom moeten wij een deel instandhouden. Van Vuuren wees op de 'Aanwijzingen' van '37: mocht men wel meewerken aan de versterking van het Duitse oorlogsapparaat? trouwens, bestond er wel zekerheid dat de studenten, eenmaal in Duitsland aangekomen, niet eenvoudig naar het Oostelijk front gestuurd zouden worden? Dat vroeg ook Mees. Van Dam antwoordde dat dat niet onmogelijk was, in Nederland, zei hij, ijverde, gelijk bekend, de NSB al voor de invoering van de militaire dienstplicht. Hij maakte de zaak er niet beter op! De Block, Kamphuisen, Nauta en Gonggrijp verklaarden alle vier dat zij ten aanzien van de gevraagde medewerking geen enkele toezegging konden doen: daar moesten hun Senaten in gekend worden, Kamphuisen en Dorgelo wezen er voorts op dat de studenten, zodra de actie bekend zou worden, naar alle kanten zouden uiteenstuiven. 'Waarom bent u niet afgetreden?' werd aan van Dam gevraagd. Van Dam antwoordde dat hij dat wèl overwogen had, maar er werkten tenslotte al enkele honderdduizenden Nederlandse arbeiders in Duitsland – waarom zou men de studenten beter behandelen? Op ten Noort wees er toen op dat die vergelijking niet opging: arbeiders kenden een

¹ In de cursus '41-'42 was, als in de voorgaande, prof. mr. V. H. Rutgers rector magnificus van de Vrije Universiteit geweest. Toen hij in '41 herbenoemd werd, had de bezetter via van Dam geëist dat hij door prof. dr. A. A. van Schelven, in '40-'41 lid van Nationaal Front, vervangen zou worden. Het bestuur van de Vrije Universiteit had die eis naast zich neergelegd.